

Projekt

z dnia 25 marca 2022 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W BIERUNIU**

z dnia ..... 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 2, 2a ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.), oraz art. 10 ust. 2, ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.), na wniosek Burmistrza Miasta Bierunia

RADA MIEJSKA W BIERUNIU

uchwała:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązać Burmistrza Miasta Bierunia do złożenia Radzie Miejskiej sprawozdania z realizacji Programu do dnia 31 marca każdego roku, począwszy od roku 2023.

§ 3. Wykonanie uchwały powierzyć Burmistrzowi Miasta Bierunia.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 31.03.2022 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025

BIERUŃ 2022 r.

Spis treści

Wprowadzenie.....	2
Podstawy prawne Programu.....	2
Diagnoza społeczna.....	5
Cel Programu.....	14
Zadania Programu i sposoby realizacji.....	16
Adresaci Programu.....	21
Podmioty realizujące zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych...	21
Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	22
Finansowanie Programu.....	22
Monitoring i Ewaluacja Programu.....	22

WPROWADZENIE

Wśród problemów społecznych w Polsce, te związane z alkoholem są najtrudniejszymi do rozwiązania. Wynika to głównie z ich rozmiarów, złożoności, a także kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie ponoszą nie tylko osoby indywidualne, ale także całe społeczeństwo. Alkohol jako produkt jest legalnym towarem rynkowym, który jednocześnie powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne, dlatego właśnie jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który poprzez stosowne regulacje prawne stara się ograniczyć rozmiary tych szkód oraz przeciwdziałać ich powstawaniu. W Polsce ostatnie badania epidemiologiczne wskazują, że liczba osób uzależnionych od alkoholu sięga blisko 600 tysięcy, zaś osób pijących szkodliwie jest około 2,5 miliona. Picie alkoholu przez młodych ludzi jest także najczęstszym zachowaniem ryzykownym i warto o tym pamiętać planując realizację działań profilaktycznych. Badania wskazują także, że na stale wysokim poziomie w kwestii zachowań ryzykownych jest palenie tytoniu, w następnej kolejności przyjmowanie leków uspokajających lub nasennych nie przepisanych przez lekarza. Wysoki jest również odsetek osób korzystających z substancji nielegalnych, a na pierwszym miejscu z tych substancji jest marihuana. Problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, mimo podejmowanych od wielu lat działań, mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji ich nadużywania stale utrzymuje tendencję wzrostową. Innym istotnym problemem na który Ustawodawca zwrócił uwagę są uzależnienia behawioralne, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności i brakiem kontroli nad ich wykonywaniem. Wskazuje, że hazard, niekontrolowane zakupy, uzależnienie od pracy, internetu, mediów społecznościowych, z uwagi na rosnące rozpowszechnienie oraz wynikające z nich szkody zarówno zdrowotne, jak i społeczne wymagają również podejmowania stosownych działań profilaktycznych. Dlatego wychodząc naprzeciw tym problemom przedstawiamy niniejszy program.

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw wprowadziła zmiany w ustawie z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, bowiem zgodnie z art. 4¹ ust.1 wspomnianej ustawy do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i w szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,

- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrum integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Z kolei ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w art. 10 wskazuje, że przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo- rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Ponadto ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na szczeblu krajowym reguluje zadania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi oraz określa procedurę wydawania i korzystania z zezwoleń na obrót hurtowy i detaliczny napojami alkoholowymi i przepisy karne w tym zakresie.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bieruń na lata 2022-2025 jest dokumentem regulującym lokalnie zagadnienia w zakresie profilaktyki, minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych spowodowanych używaniem alkoholu, narkotyków i środków psychofizycznych, oraz uzależnień behawioralnych i kontynuuje działania zainicjowane w gminie Bieruń w latach wcześniejszych oraz określa zadania samorządu lokalnego w obszarze ochrony zdrowia. Wpisuje się on jednocześnie w zadania Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narodowego Programu Ochrony Zdrowia oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Program koresponduje jednocześnie z następującymi dokumentami:

- Gminnym Programem Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023,
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Bieruń na lata 2021 – 2025,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Bieruń na lata 2021-2028,
- Ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2021r., poz. 1119 z zm.),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z zm.),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249),
- Ustawą z dnia 12 marca 2014 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 z zm.),
- Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z zm.),
- Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021 -2025.

Wymienione wyżej zadania ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w szczególności skierowane są do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych oraz uzależnionych behawioralnie oraz ich rodziców, opiekunów, nauczycieli,
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych oraz uzależnionych behawioralnie,
- osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych oraz uzależnionych behawioralnie,

- osób uzależnionych po ukończeniu terapii,
- osób współuzależnionych,
- osób pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym, problemami behawioralnymi oraz osób doświadczających przemocy w tych rodzinach,
- osób zawodowo zajmujących się problematyką uzależnień alkoholowych, narkotykowych, behawioralnych.

DIAGNOZA SPOŁECZNA

Na podstawie danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z roku 2020 można zauważyć stały utrzymujący się wysoki wskaźnik spożycia 100 % alkoholu na jednego mieszkańca w Polsce. W roku 2020 spożycie alkoholu osiągnęło również wysoką wartość tj. 9,6 litra na osobę. Choć w porównaniu z rokiem wcześniejszym odnotowano niewielki spadek. Dowodzi to jednak, że alkohol jest najbardziej popularną substancją psychoaktywną. Wyniki badań zrealizowanych w roku 2019 przez Instytut Psychiatrii i Neurologii na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii wskazują, że choć raz w ciągu swojego całego życia piło alkohol 84 % uczniów w wieku 15-16 lat i 96 % uczniów w wieku 17-18 lat. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym jest piwo a najmniej popularnym wino.

Źródło: Sprawozdanie z Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z roku 2020.

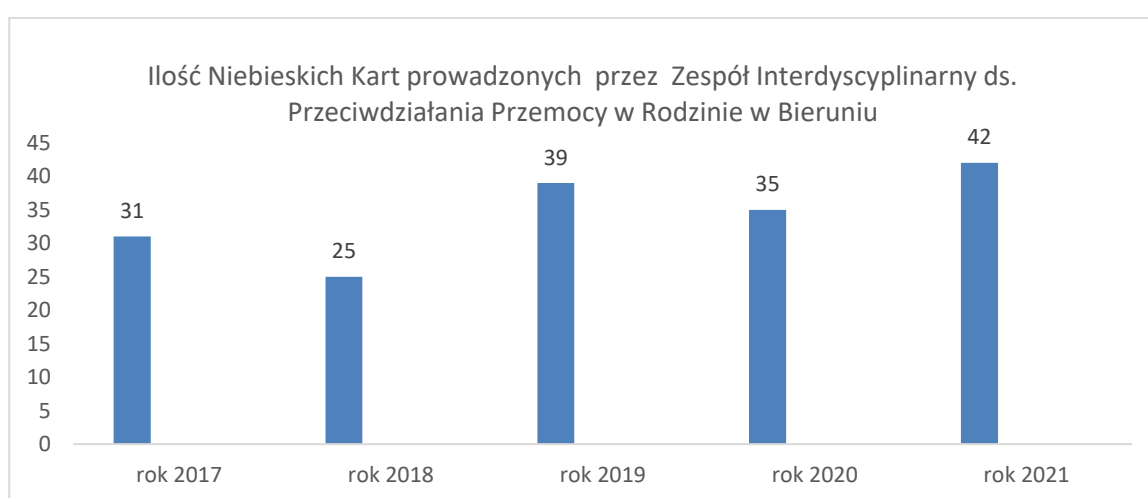
Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stwierdza również, że alkohol jest specyficznym towarem i wymaga specjalnych regulacji prawno-administracyjnych oraz finansowych, umożliwiających wyższy stopień kontroli niż ta, która obowiązuje w systemie wolnorynkowym wobec innych produktów. Wysoka dostępność do alkoholu wiąże się z fizyczną

łatwością jego zdobycia, w związku z tym jednym z zadań w kontekście profilaktyki jest edukowanie i przypominanie sprzedawcom o społecznych i ekonomicznych konsekwencjach sprzedaży alkoholu dorosłym i nieletnim. Mając na uwadze powyższe, Rada Miejska w Bieruniu podjęła Uchwałę nr VII/4/2018 z dnia 28 czerwca 2018 r. określającą maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18 % do 35 zezwoleń, ograniczając w ten sposób dostępność do alkoholu. Kontrolę nad realizacją tej uchwały w Gminie Bieruń, prowadzi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu, Komisja inicjuje i monitoruje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem działań jest ograniczanie dostępności do alkoholu, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Ponadto, Komisja realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a w szczególności:

- wydawanie postanowień dotyczących zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą Rady Miasta Bieruń;
- prowadzenie kontroli przestrzegania warunków i zasad sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- prowadzenie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Do kompetencji Komisji należą również zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest jednym z filarów prawidłowo funkcjonującej profilaktyki przeciwalkoholowej w Gminie Bieruń. Ściśle współpracuje również z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bieruniu, do zadań którego należy w szczególności realizacja działań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie połączonej bardzo często z nadużywaniem alkoholu w rodzinie, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

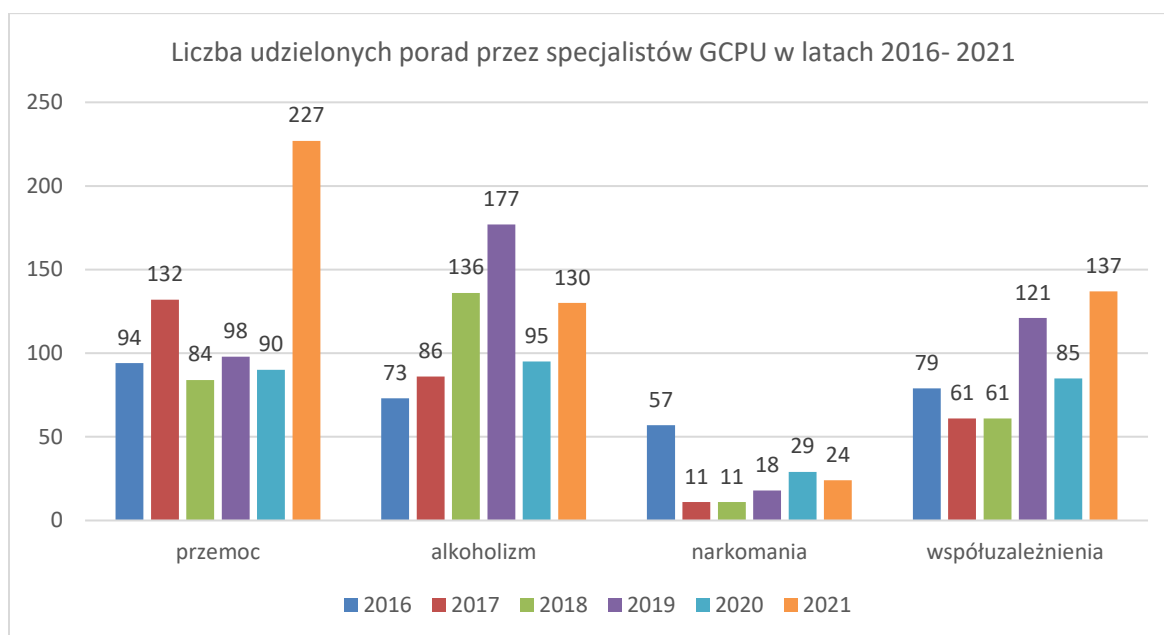

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii z roku 2017, 2018, 2019, 2020, 2021.

W 2021 roku Izba Wyrzeźwień w Chorzowie przyjęła 160 mieszkańców Bierunia, z czego 149 mężczyzn i 11 kobiet. W porównaniu do roku 2020 ilość osób umieszczonych w Izbie Wyrzeźwień zwiększyła się, choć w okresie wcześniejszym widoczna była wyraźna tendencja spadkowa. Z danych Komendy Powiatowej Policji w Bieruniu wynika, że od kilku lat stale zmniejszała się ilość interwencji domowych. I tak w roku 2017 było ich 395, w roku 2018 - 247, w roku 2019 – 227 natomiast w roku 2020 nastąpił wzrost interwencji domowych których odnotowano – 307. Z danych tych wyraźnie widać, że zadania profilaktyczne podejmowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii winny uwzględniać pracę z rodziną i wszystkimi jej członkami począwszy od dzieci do dorosłych. Tak ważne jest więc utrzymanie i kontynuowanie funkcjonowania Gminnego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Bieruniu oraz działalności Świetlic Wsparcia Dziennego o Charakterze Opiekuńczym. W ramach zadań profilaktycznych w roku 2022 w Gminie Bieruń działają dwie Świetlice Wsparcia Dziennego

o Charakterze Opiekuńczym tj. „Iskierka” i „Nadzieja” prowadzące zorganizowaną działalność opiekuńczą-wychowawczą. Celem świetlic jest wspieranie rodziny w procesie przygotowania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, kształtowanie właściwych postaw społecznych, poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć opieką oraz zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi. Placówki te pełnią bardzo ważną funkcję prewencyjną. Najczęściej w zajęciach uczestniczyły dzieci z rodzin, w których zaburzona jest funkcja opiekuńczo-wychowawcza rodziców, w rodzinie występuje przemoc, alkoholizm, ubóstwo, problemy socjalne, demoralizacja. Dzieci z tych rodzin zagrożone są niedostosowaniem i wykluczeniem społecznym, ponadto doświadczyły przeżyć traumatycznych takich jak rozwód rodziców, odrzucenie przez matkę, zmiana miejsca zamieszkania, przemoc rówieśnicza, śmierć ojca lub innego członka rodziny, wypadek komunikacyjny. W roku 2021 w zajęciach świetlicowych wzięło udział łącznie 69 dzieci w wieku szkolnym. Dodatkowo zajęcia na świetlicy odbywały się również w okresie ferii zimowych i wakacji. Podopiecznym nie tylko zapewniano właściwą opiekę, ale również pomoc w nauce, wsparcie w sytuacjach kryzysowych i rozwiązywaniu problemów szkolnych, rodzinnych i osobistych, rozwijano ich zainteresowania i uzdolnienia, uczono samodzielności, samorządności i aktywności społecznej, kształtowano właściwe nawyki prozdrowotne oraz postawy społeczne i kulturalne, zapewniając jednocześnie klimat sprzyjający powstawaniu więzi interpersonalnych i nabywaniu umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów. Podejmowana była również współpraca z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, a przede wszystkim z rodzicami / opiekunami prawnymi dzieci w celu wzmocnienia ich kompetencji opiekuńczo – wychowawczych. Przez cały czas w świetlicach prowadzono autorskie programy profilaktyczne: „Daj sobie szansę – Zapobiegaj” skierowane dla dzieci oraz program „Daj sobie szansę - Obserwuj, Słuchaj, Czuć” skierowany do rodziców.

Ważną rolę w zadaniach profilaktycznych w Gminie Bieruń odgrywa działalność Gminnego Centrum Profilaktyki Uzależnień, oferującego mieszkańcom pomoc psychologiczną i prawną. Działalność ta stale cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców, gdyż ilość udzielonych porad i konsultacji stale wzrasta, w roku 2021 wyniosła 759, a porównywalnie w roku 2020 porad tych było 660. Na uwagę zasługuje również fakt, że poradnictwo psychologiczne i prawne prowadzone było nieprzerwanie również w okresie obostrzeń związanych z koronawirusem, i w tym okresie konsultacje i porady przeprowadzano telefonicznie. Warto więc i tę działalność profilaktyczną w Gminie Bieruń kontynuować.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii z roku 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021.

Kolejnym zachowaniem ryzykownym jest palenie tytoniu i choć raz w życiu sięgnęło po niego 49,9 % młodszych i 65,5 % starszych uczniów. W następnej kolejności jest przyjmowanie leków uspokajających lub nasennych nie przepisanych przez lekarza. Takie doświadczenia stały się udziałem 15,1 % młodszej grupy uczniów i 18,3 % starszej grupy. Sięganie po te substancje jest bardziej rozpowszechnione wśród dziewcząt niż wśród chłopców. Wyniki badań wskazują także, że chociaż raz w ciągu życia używało substancji nielegalnych w postaci marihuany lub haszyszu 21,4 % młodszych uczniów i 37 % starszych uczniów. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechniania używania substancji nielegalnych wśród młodszych uczniów jest amfetamina - 4,2 % a wśród starszych uczniów ekstazy – 5,1 %. Okazjonalnie, czyli w czasie ostatnich 12 miesięcy używało substancji nielegalnych wybierając marihuanę lub haszysz 16,7 % uczniów młodszych i 29,6 % uczniów starszej grupy. Działania w obrębie profilaktyki realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu w ramach przeciwdziałania narkomanii uwzględniać powinny również działania związane z zagrożeniem przyjmowania przez młodzież substancji psychoaktywnych takich jak dopalacze. Z raportu Państwowej Inspekcji Sanitarnej wynika, iż w Polsce w roku 2019 dopalacze, nazywane też nowymi narkotykami spowodowały śmierć 184 osób, a w samym województwie śląskim 41, głównie młodych ludzi. W porównaniu do roku 2018, nastąpił wzrost o 24 osoby. W tym samym czasie zanotowano 2148 zatruć substancjami psychoaktywnymi i środkami zastępczymi. Dopapalacze są coraz mocniejsze w swoim działaniu. To już nie jest lista wskazująca pojedyncze substancje, lecz całe grupy substancji chemicznych. Głównym powodem ryzyka związanego z ich używaniem jest fakt, że substancje te nie posiadają udowodnionego bezpieczeństwa stosowania, zawierają nieznaną skład, liczne zanieczyszczenia i z tego powodu cechuje je wysoka toksyczność. Województwo Śląskie znajduje się,

na drugim miejscu po województwie Mazowieckim, jeśli chodzi o liczbę zgonów spowodowanych przez te substancje, z wynikiem 41 osób i fakt ten jest bardzo niepokojący. Dlatego głównym celem profilaktyki podejmowanej w szkołach powinno być chronienie dzieci i młodzieży przed zagrożeniami, informowanie o ich formach i pomocy osobom potrzebującym. Dostosowując działania profilaktyczne do sytuacji epidemiologicznej w naszej gminie, szkoły i placówki oświatowe wyposażone zostały w pakiety filmów profilaktycznych, do wykorzystania przez nauczycieli i pedagogów w edukacji z uczniami. Ponadto szkoły wyposażone zostają co roku w materiały profilaktyczne w postaci ulotek, plakatów, gazet, wykorzystywanych w pracy pedagogicznej z uczniami, rodzicami. Ważnym działaniem związanym z przeciwdziałaniem uzależnieniom w szczególności alkoholowym, narkotykowym jest prowadzenie w szkołach właściwych rekomendowanych programów profilaktycznych takich jak „Debata”, „Neo”, „Korekta”, dających gwarancję prawidłowo prowadzonej profilaktyki wśród młodzieży. W podejmowanych działaniach zwrócić należy także uwagę, aby uczniowie byli informowani o różnego rodzaju środkach uzależniających, a także o skutkach eksperymentowania z tymi niebezpiecznymi substancjami. Należy uczyć ich, że asertywność w kontaktach z substancjami psychoaktywnymi, zdrowy tryb życia, właściwe poczucie własnej wartości, alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego bez używek oraz poprawne więzi rodzinne i rówieśnicze, są fundamentem zdrowego i prawidłowego życia.

Ustawodawca dostrzegł również w ostatnim czasie problem i konieczność podejmowania działań profilaktycznych w związku z uzależnieniami behawioralnymi, które przez wiele lat były niedostrzegane. Uzależnienia behawioralne, to zachowania które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności i brakiem kontroli nad ich wykonywaniem. Wskazuje, że hazard, niekontrolowane zakupy, uzależnienie od pracy, internetu, mediów społecznościowych z uwagi na rosnące rozpowszechnienie oraz wynikające z nich szkody zarówno zdrowotne, jak i społeczne wymagają również podejmowania stosownych działań profilaktycznych. Pierwsze badania w tej kwestii przeprowadzone w roku 2012 wskazały, że problem uzależnień behawioralnych w porównaniu z uzależnieniami chemicznymi w opinii społecznej ma znacznie mniejszą wagę, a funkcjonujący w społeczeństwie obraz uzależnień behawioralnych w dużym stopniu oparty był na stereotypach. Hazard postrzegano jako „rozrywkę dla bogatych”, a hazardzistę jako człowieka zamożnego o słabym charakterze a przy tym szukającego innych nowych wrażeń. Podobnie zakupoholizm uważany był jako przypadłość zamożnych, bogatych, rozrzutnych kobiet o słabym charakterze, spędzających czas w sklepach. Siecioholizm uznawano jako zjawisko pokoleniowe, któremu sprzyja młody wiek. Natomiast uzależnieni od internetu, to zdaniem Polaków przede wszystkim ludzie młodzi, bez obowiązków, realizujący za pomocą internetu swoją potrzebę kontaktów społecznych lub posiadania przyjaciół. Jeśli chodzi natomiast o pracoholizm, część badanych wskazywała, że praca jako uzależnienie jest w ogóle trudna do zaakceptowania i poddawali

w wątpliwość istnienie takiego zjawiska. Społeczeństwo chętniej zgadzało się na finansowanie terapii osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, niż od czynności. Od roku 2019 następuje jednak powolna zmiana w dostrzeganiu zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych. Wynika to z niepokojących danych świadczących, że problem z tego typu uzależnieniami jest duży. W roku 2019 osoby grające na pieniądze w czasie ostatnich 12 miesięcy stanowili 37,1 % populacji osób w wieku powyżej 15 roku życia. Spośród wszystkich grających, 32,8 % Polaków gra bez ryzyka powstania problemów, 2,7 % charakteryzuje się niskim poziomem uzależnienia, 0,9 % poziomem umiarkowanym i tyle samo (0,9 %) gra na pieniądze w sposób wysoce ryzykowny (zagrożenie patologicznym hazardem). Liczbę Polaków w wieku 15 + uprawiających obecnie patologiczny hazard szacuje się na ok. 27 tysięcy osób. Trzy czwarte Polaków w wieku powyżej 15 roku życia deklaruje korzystanie z internetu. Przeważająca większość korzystających z sieci (98 %) to przeciętni użytkownicy nie mający w codziennym życiu problemów w związku z korzystaniem z Internetu. Problem z uzależnieniem od internetu wskazuje 0,04 % Polaków korzystających z sieci. Zagrożonych uzależnieniem od Internetu jest 1,4 % ogółu badanych, co stanowi 1,9 % korzystających z Internetu. W liczbach bezwzględnych jest to szacunkowo ok 465 000 osób. Zagrożeni uzależnieniem rekrutują się głównie z spośród osób poniżej 25 roku życia, przy czym najbardziej zagrożeni są niepełnoletni. Poziom zagrożenia kompulsywnymi zakupami notuje się na podobnym poziomie, co w latach ubiegłych. Symptomy kompulsywnego kupowania w roku 2019 wykazywało 3,7 % populacji Polaków w wieku powyżej 15 roku życia, co w liczbach bezwzględnych można szacować na ponad milion osób. Wśród tej grupy osób, jak wskazują wyniki badań występuje współwystępowanie innych uzależnień behawioralnych. Więcej niż jedna piąta tej grupy, to osoby mające jednocześnie problem z uzależnieniem od pracy, a więcej niż co siódmy jest zagrożony uzależnieniem od internetu. W roku 2019 prawie jedna dziesiąta Polaków powyżej 15 roku życia (9,1 %) miała problem z uzależnieniem od pracy. Zarówno uzależnienie jak i zagrożenie uzależnieniem dotyka przede wszystkim ludzi młodych, poniżej 35 roku życia. Zagrożeniu pracoholizmem sprzyja w szczególności praca na własny rachunek, natomiast czynnikiem zagrażającym w kontekście uzależnienia od pracy jest pełnienie funkcji kierowniczych, odpowiedzialność za pracę innych osób lub kierowanie projektami. Wyniki badań z roku 2019 wskazują, że na poziomie ogólnym w badanej populacji Polaków w wieku 15+ zagrożenie pracoholizmem dotyka kobiet i mężczyzn w zbliżonym stopniu. Zjawisko uzależnień behawioralnych widoczne jest również w grupie młodzieży szkolnej. W gry hazardowe, czyli takie w których można wygrać lub przegrać pieniądze, chociaż raz, kiedykolwiek w życiu grało 18,2 % badanych piętnastolatków oraz 21,4 % siedemnastolatków. Kolejna badana kwestia dotyczyła symptomów nadmiernego korzystania z mediów społecznościowych, takich jak Twitter, Facebook czy Skype. W młodszej grupie 44 % badanych twierdziło, że spędza za dużo czasu w tych mediach, około 40,9 % jest zdania, że ich rodzice uważają, że poświęcają na tą aktywność za dużo czasu. Stale zwiększa

się również liczba godzin przeznaczonych przez młodzież do korzystania z internetu. Obecnie nastolatki spędzają w sieci średnio 4 godziny i 50 minut dziennie, a w dni wolne od zajęć szkolnych czas ten wydłuża się do 6 godzin i 10 minut. Co szósty nastolatek w dni wolne (16,9 %) intensywnie korzysta z internetu w godzinach nocnych, po godzinie 22.00. Rodzice nie mają kontroli i z tego powodu bardzo często nie doszacowują czasu, jaki ich nastoletnie dzieci spędzają w internecie. Badania wskazują również, że coraz młodsi uczniowie rozpoczynają samodzielne korzystanie z internetu. Średnia inicjacji internetowej w szkole podstawowej wynosi obecnie 6 lat i 8 miesięcy. Przeprowadzone badania wskazują również, że niektóre dzieci rozpoczynają samodzielne użytkowanie internetu mając zaledwie 4 lata, a grupa ta wynosi 4,6 %. Co trzeci nastolatek (33,6 %) ma objawy problemowego użytkowania internetu (PUI), a trzech na sto – osiąga bardzo wysokie wskaźniki problemów (3,2%). Wyniki w poszczególnych podskalach wskazują, że najsilniejszymi komponentami PUI są: tolerancja oraz objawy somatyczne spowodowane użytkowaniem smartfona w postaci: bólu w nadgarstku lub karku, zawroty głowy, pogorszenie wzroku, zmęczenie, niewyspanie. Co trzeci nastolatek (31 %) przyznaje, że nie jest w stanie funkcjonować bez smartfona, a co czwarty (24,8%) odczuwa zniecierpliwienie oraz zdenerwowanie, gdy nie może z niego korzystać.

Rodzice mają świadomość problemu, lecz nie mają dość dokładnego wglądu w to, jak bardzo smartfony i internet stały się częścią życia ich dzieci. Czterech na pięciu rodziców wskazuje, że ich dziecko powinno mniej korzystać ze swojego smartfona/telefonu (79,6 %), jednak w większości przypadków rodzice nie doszacowują skali problemu w poszczególnych wskaźnikach PUI np. tolerancja, wycofanie, objawy somatyczne. Przykładowo tylko 14,8 % rodziców dostrzega, że ich dziecko ma problemy w funkcjonowaniu bez smartfona a przyznaje się do tego 31 % nastolatków. 26,2 % rodziców zauważyło nieudane próby ograniczania korzystania z telefonu przez dziecko a takie próby podejmuje 37,9 % nastolatków. W badaniach CBOS w roku 2019 po raz pierwszy uwzględniona została kwestia kontaktu małych dzieci z internetem, adresowana do rodziców bądź opiekunów dzieci w wieku 1- 5 lat. Z deklaracji rodziców wynika, że z urządzeń mobilnych korzysta jedna trzecia dzieci między 12 a 23 miesiącem życia i blisko dwie trzecie dzieci mających od 2 do 5 lat. Najwięcej badanych mających dzieci poniżej 6 roku życia wykorzystuje urządzenia mobilne do zajęcia czasu nudzącym się podopiecznym. Rzadziej stosuje się je po to, aby dzieci uspokoić, a jeszcze rzadziej, by je za coś nagrodzić lub skłonić do posiłku. Ta motywacja – oferowanie dzieciom smartfonów i tabletów jako sposób na nudę – jest najsilniej skorelowana z czasem, jaki spędzają one przed mobilnymi ekranami.

Wyniki badań wskazują, że problem uzależnień behawioralnych w porównaniu z uzależnieniami chemicznymi w opinii społecznej ma znacznie mniejszą wagę, ale występuje i dotyka dużej populacji dorosłych i dzieci. W kontekście przywołanych wyżej wyników badań, jednym z zadań gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych powinno być upowszechnienie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów

informacyjno - edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych. Wynika to wprost z zadań wskazanych do realizacji przez jednostki samorządu terytorialnego w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 w celu operacyjnym 2 Profilaktyka Uzależnień ,w części uzależnienia od zachowań.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu, w ramach działań profilaktycznych realizuje również zadania w zakresie wspierania rodziny we właściwym wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodziny to planowane działania, mające na celu przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny, prowadzone poprzez:

- pracę z rodziną, m.in. poprzez konsultacje, specjalistyczne poradnictwo, pomoc prawną,
- przydzielenie asystenta rodziny,
- pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez prowadzenie placówek wsparcia dziennego,
- współpracę lokalnych instytucji, organizacji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny.

W roku 2022 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu, zapewnił rodzinom pomoc 1 asystenta rodziny, który objął wsparciem 18 rodzin w których wychowuje się 41 dzieci.

Zwrócić należy również uwagę na działającą wolontarystycznie w Bieruniu, w ramach działań profilaktycznych grupę samopomocową dla osób współuzależnionych „A teraz Ja”. Grupa działa przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bieruniu i skierowana jest do osób będących w bliskich relacjach z osobami uzależnionymi m.in. od alkoholu, narkotyków, leków. Podczas spotkań podejmowana jest praca nad zniwelowaniem cierpienia, poczucia winy, bezradności, stresu i napięcia. W efekcie spotkań uczestnicy mogą nabrać pewności siebie, uzyskać umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz przekonanie, że nie zostali sami z problemami, a ich sytuacja nie jest bez wyjścia. Powyższe zajęcia pomagają odrzucić poczucie odpowiedzialności za zaistniałą w ich rodzinach sytuację oraz zastanowić się nad sposobami wyjścia z niej. Skład grupy stale się zmienia, lecz z tej formy pomocy profilaktycznej w roku 2021 skorzystało 12 osób. Ważne jest więc aby i ta forma pomocy została utrzymana również w kolejnych latach realizacji programu.

W realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pomaga również wykorzystywanie możliwości w postaci pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem skutkom nadużywania alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Podobnie jak w latach wcześniejszych ta forma działań pozwoli na zaplanowanie szerszego wachlarza działań profilaktycznych, czego przykładem było realizowanie zadania pt. „Bieruń przeciwko przemocy”. Zadanie to realizowane było w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Edycja 2021” ogłoszonego

przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. W ramach prowadzonego projektu działania skierowane były do całej społeczności Bierunia, w szczególności do dzieci, rodziców, osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, nauczycieli i przedstawicieli innych służb. Dane te obrazują, że działania profilaktyczne podejmowane w celu wyeliminowania negatywnych zjawisk społecznych, w tym wypadku przemocy w rodzinie występującej najczęściej w powiązaniu z nadużywaniem alkoholu ale i innymi uzależnieniami są w Gminie Bieruń realizowane prawidłowo i należy je kontynuować w realizacji aktualnego programu profilaktycznego.

CELE PROGRAMU

Głównym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022- 2025 jest, podobnie jak w latach wcześniejszych, rozwój i doskonalenie istniejącego systemu rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych oraz przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym w Bieruniu, poprzez ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz stosowania przemocy, zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych ryzykownych zachowań przez dzieci, młodzież i dorosłych. Większość zadań ujętych w niniejszym Programie, przewidzianych do realizacji w okresie 2022 - 2025 jest kontynuacją prowadzonej w tym zakresie działalności profilaktycznej w latach wcześniejszych.

Cel ten realizowany jest poprzez poniższe zadania:

1. Intensyfikacja działań podejmowanych na rzecz propagowania trzeźwego zdrowego stylu życia.
2. Tworzenie warunków udziału w rozwoju społeczności osobom i grupom zagrożonym wykluczeniem, zapewnienie ciągłości usług zdrowotnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych, utrwalanie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży.
3. Zmniejszenie skutków zdrowotnych i społecznych wynikających z nadużywania alkoholu, używania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, oraz zaburzeń behawioralnych poprzez propagowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
4. Prowadzenie edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom w tym uzależnieniom behawioralnym oraz przemocy w rodzinie.
5. Wspomaganie współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Cele te będą realizowane poprzez wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i wybranych inicjatyw lokalnych w następujących obszarach:

- profilaktyki uniwersalnej - adresowanej do wszystkich mieszkańców Bierunia, bez względu na stopień ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- profilaktyki selektywnej - adresowanej do grup o podwyższonym stopniu ryzyka wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych
- profilaktyki wskazującej - adresowanej do osób lub grup, które wykazują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia;
- terapii i rehabilitacji - obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem.

ZADANIA PROGRAMU I SPOSOBY REALIZACJI

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, współuzależnionych, uzależnionych behawioralnie oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej, prawnej, a także ochrony przed przemocą w rodzinie.

L.p.	Sposób realizacji	Wskaźniki	Partnerzy
1)	<p>Prowadzenie oraz doposażenie Gminnego Centrum Profilaktyki Uzależnień (GCPU) działającego przy MOPS w Bieruniu, w tym:</p> <p>a) prowadzenie poradnictwa, edukacji oraz udzielanie pomocy psychologicznej indywidualnej i grupowej,</p> <p>b) podejmowanie działań mających na celu motywowanie osób uzależnionych do podejmowania leczenia odwykowego,</p> <p>c) zapewnienie dostępu do pomocy prawnej osobom uzależnionym i członkom ich rodzin, w szczególności w zakresie ochrony przed przemocą w rodzinie,</p> <p>d) upowszechnianie wiedzy na temat procedury „Niebieskie Karty” i infolinii „Niebieska Linia”,</p> <p>e) udzielanie informacji dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, uzależnionych behawioralnie, osób doświadczających przemocy i ich rodzin na temat placówek pomocowych działających w obszarze problemów uzależnień i przemocy,</p> <p>f) zakup materiałów profilaktycznych i dydaktycznych oraz artykułów potrzebnych do zorganizowania ww. działań,</p> <p>g) współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba udzielonych porad/konsultacji (prawnych, psychologicznych), • liczba rozdysponowanych informacji (ulotki, informatory, broszury, materiały profilaktyczne) w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, • liczba osób uczęszczających na spotkania grupy samopomocowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu (GKRPA), • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu (MOPS), • Gminne Centrum Profilaktyki Uzależnień przy MOPS Bieruń, • Wolontariusze, • Zespół Interdyscyplinarny (ZI), • Parafie, • Prokuratura Rejonowa w Tychach, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łędzinach (PCPR), • media lokalne.

	<p>h) finansowanie opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz przeprowadzonych wywiadów informacyjnych na potrzeby GKRPA,</p> <p>i) wspieranie działalności grup samopomocowych, w tym grupy wsparcia dla osób współuzależnionych.</p>		
2)	<p>Prowadzenie oraz doposażenie świetlic wsparcia dziennego o charakterze opiekuńczym w Bieruniu, realizujących program profilaktyczny dla dzieci, młodzieży i rodziców, w tym:</p> <p>a) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży,</p> <p>b) sporządzanie diagnozy indywidualnej dziecka i jego sytuacji rodzinnej i szkolnej,</p> <p>c) prowadzenie dożywiania dzieci uczestniczących w zajęciach prowadzonych w świetlicach, poprzez finansowanie m.in. posiłku, wigilii, paczek świątecznych,</p> <p>d) finansowanie wycieczek oraz innych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży ze świetlic,</p> <p>e) finansowanie i wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu, skierowanych do dzieci i młodzieży, polegających na organizowaniu zajęć o charakterze rekreacyjnym, sportowym, kulturalnym itp.,</p> <p>f) tworzenie możliwości skorzystania z dodatkowych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych uzależnieniami, poprzez zakup materiałów profilaktycznych i dydaktycznych, artystycznych, sprzętów, itp.,</p> <p>g) inicjowanie różnych form profilaktyki rówieśniczej m.in. poprzez wspieranie rozwoju i działalności wolontariatu,</p> <p>h) współpraca z rodziną dziecka oraz finansowanie zajęć dla rodziców rozwijających umiejętności i kompetencje wychowawcze.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci uczęszczających do świetlic, • liczba dzieci objętych dożywianiem, • liczba wolontariuszy, • liczba rodziców uczestniczących w zajęciach świetlicowych 	<ul style="list-style-type: none"> • MOPS w Bieruniu, • Świetlice Wsparcia Dziennego o Charakterze Opiekuńczym, • Dzienny Dom Senior+, • Komenda Powiatowa Policji w Bieruniu (KPP), • wolontariusze, • placówki służby zdrowia z terenu Gminy Bieruń, • placówki oświatowe, • organizacje pozarządowe, • jednostki organizacyjne gminy, • media lokalne.

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy, oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym w szczególności skierowanych do dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo–rekreacyjnych.

L.p.	Sposób realizacji	Wskaźniki	Partnerzy
1)	<p>a) Wsparcie przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych w rozwijaniu działań profilaktycznych, m.in. poprzez finansowanie programów i spektakli profilaktycznych, programu rozwoju osobowości i działań twórczych dla dzieci i młodzieży,</p> <p>b) Prowadzenie edukacji publicznej, poprzez rozpowszechnianie ulotek, broszur, współpracę z mediami,</p> <p>c) Organizacja i finansowanie zajęć dla rodziców, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych, społecznych oraz przygotowujących rodziców do wychowywania dzieci bez przemocy, alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych</p> <p>d) Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjno-społecznych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,</p> <p>e) Zakup materiałów: dydaktycznych, edukacyjnych, promocyjnych, profilaktycznych, literatury i prasy specjalistycznej,</p> <p>f) Finansowanie imprez, w tym sportowo–kulturalnych, kampanii, festynów, koncertów, konkursów wraz z nagrodami itp., bez alkoholu, narkotyków i innych używek oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom behawioralnym.</p> <p>g) Organizowanie i finansowanie szkoleń, konferencji, warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe z zakresu profilaktyki narkomanii, alkoholizmu, przeciwdziałania przemocy i przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym w rodzinie, w szczególności dla pracowników: oświaty, Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bieruniu oraz członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu i Zespołu Interdyscyplinarnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych programów, • liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych, • liczba rozdysponowanych informacji (ulotki, informatory, broszury, materiały profilaktyczne) w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, • liczba osób uczestniczących w warsztatach umiejętności rodzicielskich, • liczba przeprowadzonych przedsięwzięć bez alkoholu, narkotyków i innych używek, • liczba zrealizowanych szkoleń, • liczba uczestników, którzy wzięli udział w szkoleniach, • liczba partnerów przystępujących do wspólnych działań. 	<ul style="list-style-type: none"> • Placówki oświatowe, • MOPS w Bieruniu, • KPP w Bieruniu, • placówki służby zdrowia z terenu Gminy Bieruń, • Straż Miejska w Bieruniu (SM), • GKRPA, • Klub Maluszka, • Szkoła dla Rodziców, • Dzienny Dom Senior+, • parafie, • organizacje pozarządowe, • Zespół Interdyscyplinarny, • jednostki organizacyjne gminy, • media lokalne.

2)	Finasowanie i prowadzenie profilaktyki wskazującej właściwe postawy i funkcje rodzicielskie skierowanej do rodziców z małymi dziećmi np. „Szkoła dla Rodziców”, „Klub Maluszka”.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba uczestników biorących udział w zajęciach, ankieta podsumowująca. 	
----	--	---	--

3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych oraz problemów dot. uzależnień behawioralnych poprzez wspieranie działań mających na celu wspomaganie procesu powrotu do zdrowia osób uzależnionych i członków ich rodzin.

Sposób realizacji	Wskaźniki	Partnerzy
Na podstawie ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zadanie to będzie realizowane przez organizacje pozarządowe i instytucje, wybrane w ramach otwartego konkursu ofert na 2022 rok.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych wsparciem 	<ul style="list-style-type: none"> • GKRPA w Bieruniu, • MOPS w Bieruniu, • UM w Bieruniu.

4. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

L.p.	Sposób realizacji	Wskaźniki	Realizator/Partnerzy
1)	<p>Podjęmowanie działań w zakresie:</p> <p>a) przyjmowania zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu,</p> <p>b) prowadzenia działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny,</p> <p>c) przygotowywania dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu,</p> <p>d) opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,</p> <p>e) prowadzenia kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba posiedzeń, • liczba osób motywowanych do podjęcia leczenia odwykowego, • liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego leczenia odwykowego, • liczba osób skierowanych na badanie przez biegłych, • liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, • liczba wniosków do sądu o orzeczenie leczenia odwykowego, 	<ul style="list-style-type: none"> • GKRPA w Bieruniu, • Sąd Rejonowy w Tychach, • UM w Bieruniu, • KPP w Bieruniu, • SM w Bieruniu, • media lokalne.

	<p>f) prowadzenia kontroli przestrzegania warunków i zasad sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia Burmistrza Miasta Bieruniu,</p> <p>g) podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,</p> <p>h) prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,</p> <p>i) uczestniczenia w pracach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bieruniu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podjętych działań kontrolnych, • liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, • liczba wydanych opinii (negatywnych i pozytywnych) w przedmiocie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży, • liczba wniosków do GKRPA, • liczba opracowanych i rozprowadzonych ulotek profilaktycznych. 	
--	---	---	--

ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022- 2025 skierowany jest do dzieci i młodzieży, rodziców, osób z problemami społecznymi, emocjonalnymi i wymagających wsparcia, kadry pedagogicznej szkół i przedszkoli, pracowników socjalnych, psychologów, służb działających na rzecz dziecka i rodziny, organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, oraz sprzedawców napojów alkoholowych i pozostałej społeczności Gminy Bieruń.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bieruń, przygotowany na podstawie analizy wyników realizacji programu za rok 2021 oraz sprawozdań podsumowujących podjęte działania profilaktyczne w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bieruniu, a także danych uzyskanych od podmiotów będących partnerami w prowadzonych działaniach, pozwoli w okresie 2022- 2025 w Gminie Bieruń osiągnąć cel główny, jakim jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających z nadużywania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

PODMIOTY REALIZUJĄCE ZADANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 - 2025 odpowiada Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu. Partnerami programu są:

- a) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu (GKRPA),
- b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu (MOPS),
- c) Placówki oświatowe z terenu Gminy Bieruń,
- d) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bieruniu (ZI),
- e) Gminne Centrum Profilaktyki Uzależnień przy MOPS w Bieruniu (GCPU),
- f) Placówki służby zdrowia z terenu Gminy Bieruń,
- g) Komenda Powiatowa Policji w Bieruniu (KPP),
- h) Straż Miejska w Bieruniu (SM),
- i) Sąd Rejonowy w Tychach,
- j) Prokuratura Rejonowa w Tychach,
- k) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łędzinach (PCPR),
- l) Jednostki organizacyjne gminy,
- m) Organizacje pozarządowe,

- n) Parafie z terenu Gminy Bieruń,
- o) Wolontariusze,
- p) Media lokalne.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W BIERUNIU

Za wykonywanie zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu otrzymują wynagrodzenie w następujący sposób:

- a) przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu:
240 zł brutto za posiedzenie,
- b) członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bieruniu:
220 zł brutto za posiedzenie.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany będzie przez cały okres tj. od roku 2022 do roku 2025 w ramach środków finansowych zaplanowanych w budżecie Gminy Bieruń, stanowiących dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych a także środków pochodzących z tytułu opłat od napojów alkoholowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (tzw. „małpki”) w zakresie przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Dodatkowym źródłem finansowania mogą być pozyskane środki zewnętrzne, własne.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Do oceny stopnia zrealizowania działań w Programie, zostaną wykorzystane wskaźniki monitoringowe zawarte w tabelach przedstawionych powyżej.

Narzędzia ewaluacji Programu:

- a) monitoring realizacji zadań, wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- b) sporządzenie sprawozdania finansowego i merytorycznego z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.